

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59 Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Svoje hočemo imeti mi!

Sredi vseh drugih vprašanj, ki nas danes tarejo in tam povzročajo skrbi, je posebno pereče vprašanje gospodarske bede, ki so jo na deželi zakrivile, oziroma poostriale izredno neugodne in vprav nenavadne vremenske razmere letošnje pomladi.

Morda se kdo izmed naših čitateljev spominja, kako je v mladih dneh slišal pripovedovati svoje sivolase prednike o nenavadni vremenski katastrofi iz prve polovice prejšnjega stoletja. Redkim stoletnikom je dogodek morda še ohranjen v spominu. O binokostih, ko je bilo že žito v klasju, je nenadoma zapadel sneg. V pretresljivo nazornih besedah so sivolasi starčki slikali, kako je pošastno šumelo po polju, ko so se pod snežno težo lomile žitne bilke. Sneg je ležal le nekaj dni, vendar je bila katastrofa tako huda, da je pomenila pravo šibo božjo in je povzročila lakoto.

Prezrla rana

Podobna nesreča nas tepe letos. Pomladna pozeba ni napravila velike in občutne škode samo po sadovnjakih in vinogradih, ampak je spravila v veliko stisko tudi veliko večino naših živinorejcev. Po kratkem času prezgodnje toplote je v višjih legah zapadel sneg, ki je zamoril mlado rast. Njemu sledeče trajno hladno vreme je vse bilje močno oviralo v rasti. Kar je še kje klilo, je zamorila slana. Vse to je pripeljalo do tega, da ni bilo o pravem času paše. Ljudje so morali živino obdržati in rediti v hlevih. Tako je zmanjkalo suhe krme. Živina je pričela v pravem pomenu besede stradati in je seveda mnogo izgubila na svoji vrednosti. Katastrofa je toliko hujša, ker krme ni bilo mogoče niti za denar dobiti nikjer. Zlasti srednji in mali kmet si ni mogel pomagati drugače, kakor da je del svoje govedi odprodal brez ozira na ceno. Kako porazno vplivajo taki dogodki na kmetško gospodarstvo, nam ni treba posebej naglašati. Ran, ki jih zaseka tak udarec, ni mogoče zaceliti v enem letu, ampak se čutijo njih kvarne posledice dve in več let. Nesreča je tem bolj občutna, ker vemo, da je v času, ko je pri nas in po mnogih drugih predelih države živina stradala, bilo v Banatu dovolj vsaj zasilne krme za živino na razpolago, zlasti slame, ki bi bila v takih razmerah pomenila za naša kmetška gospodarstva pravi blagoslov. Toda ta slama je bila za naše obubožane župe predraga že sama po sebi, še bolj pa zavoljo stroškov za prevoz, ki so za razmere našega kmeta odločno previsoki. Toda kaj se je zgodilo? Nihče ni ganil, da bi pomagal kmetu. Kakor da je tak udarec kmetova zasebna zadeva, ki se nikogar ne tiče.

Sedemdeset milijonov!

Da je gorje še večje, se je začela neopravičeno in brez resnične potrebe dvigati cena

pšenici in drugemu žitu. Ako bi bilo to dviganje cen izraz splošnega našega gospodarskega izboljšanja in ozdravljenja, bi kmetje in z nami tudi vsi drugi sloji ta pojav brez dvoma pozdravili. Toda cen ni dvignil naš gospodarski napredek, jih ni dvignila rastoča kupna moč prebivalstva, ampak drzna, brezvestna in do skrajnih mej nesramna špekulacija brezčutnežev, za kar nam pač manjka dovolj ostrih izrazov. Samo pomislite: Na račun naše bede, naše gospodarske izmožganosti in izčrpanosti hočejo brezvestni špekulantje zaslužiti nič manj kakor sedemdeset milijonov dinarjev!

Samo pomislite! V tujini, kamor smo mi izvozili toliko pšenice, je cena moke 125 din, pri nas pa je cena poskočila že na 260 din za 100 kg, kar pomeni, da je pri nas v izrazito agrarni državi pšenica za celih 108% dražja kakor v tujini.

O tem obupnem pojavu piše »Jugoslovanski Kurir« med drugim:

»Špekulanti, ki imajo v svojih rokah velike zaloge pšenice, računajo z vso gotovostjo, da bodo z višjimi cenami »zaradili« 70 milijonov din. Teh 70 milijonov din bi jim morali plačati potrošniki v mestih in naših pasivnih krajih. To »zaradoc« 70 milijonov din bi zaslužili, če bi prodali samo 10 tisoč vagonov, na kolikor se enijo njih zaloge.

Zaradi visoke cene pšenice so morali pričeti v pasivnih krajih že kupovati koruzo, ker cen za pšenico ne zmorejo več. A tudi cena koruze je že začela rasti.

Zaradi špekulativnega skoka cen pšenice se je podražil kruh v naših glavnih mestih, kakor v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu itd. V Beogradu je od preteklega tedna sem skočila cena črnemu kruhu za 1 din pri kilogramu.

Se 9. marca je bila pri nas uradna nakupna cena za pšenico okoli 160 din. 9. marca pa je pritiskala špekulacija in dvignila ceno na trgu na 180 din, danes pa je cena dosegla že 250 in tudi 260 din.

Zakon bodi za vse

To je popolnoma nenaraven skok cen! Če ne bi bilo zalog v državi, bi se moglo to še nekako razumeti. Toda zaloge v državi so. Da, zaloge so in te zaloge so v rokah bogatih špekulantov, ki hočejo na tak način zaslužiti ogromne milijone. Še celih 8 do 10 tisoč vagonov pšenice je v državi, a ta pšenica je delovnemu človeku nedosegljiva. Brezvestna špekulacija drži na njej svojo grabežljivo šapo! Kaj pomaga spričo takih razmerah začne dvomiti in obupavati nad vsem, kar bi mu moralo sicer biti sveto. Ako zna država bdeti na govorno in pisano besedo svojih državljanov, je pač njena toliko nujnejša dolžnost, da bdi nad početjem tistih, ki z odiranjem in izmožgavanjem sejejo seme razdora in trosijo povsod strupeno slamo obupa in dvomov. Saj vsi vemo, da sta beda in lakota tisti nepremagljivi sili, ki pehata narod v globino. Ti dve sta, ki polnita v glavnem pri nas ječe. Če pa je kazniva tatvina v malem, mora biti še toliko bolj kazniva v velikem. Ukrasti pa danes delovnemu ljudstvu v Jugoslaviji celih 70 milijonov, je tako podla in zločinska tatvina, da je zanjo vsaka kazen premajhna. Oblast naj uporabi zakone, ki jih ima na razpolago, pa bo kmalu zavladal red. Pokažimo vendar, da zakon ne velja samo za trepetajočega siromaka, ampak da z enako neizprosnostjo v vsej svoji trdoti adari lahko tudi največjega mogotca, pa bomo izvršili veliko gospodarsko in politično dejanje. Kmalu bodo razmere urejene in narod bo verjel in se prepričal, da mu je dobro biti v sotoru, za katerega je stoletja prelival svojo kri in ki se imenuje — Jugoslavija!

Skrajna resnost časov

Ves svet je prizorišče trenj, ki groze z novo splošno, brezobzirno borbo.

Temelj temu trenju so vprašanja kruha in svobode. Izobilje ni zmožno dati kruha vsem. Brezposelnost je pojav, ki le potihne od časa do časa, toda tudi pojav, ki se nanj že spet povsod pripravljajo. Ravnočako je s svobodo. Blagostanje gre z njo roko v roki, z bedo vstric pa koraka suženjstvo.

Razumljivo je, da lastniki ogromnih kapitalov, ki jih je dala zemlja s pomočjo kmetovega in delavčevega truda, bdijo nad njihovo varnostjo. Spričo organizacije, ki jo imajo in spričo množine pametnih svetovalcev sestavljajo skupnost, ki ji z mirnim bojem nikdar noben

narod ne bo kos. Zakaj istočasno, ko se kapital previdno umika povsod, kjer je količkanj ogrožen ali kjer pre malo zasluži, skrbi tudi za to, da so lačni med seboj v večnih sporih.

Bistvo človeka je želja po posesti, po čim trajnejšem in zanesljivejšem zavarovanju prihodnosti. Odtod trajna neenotnost med onimi, ki ničesar nimajo. Vaba, da tudi vsak od njih lahko nekaj doseže, če delajo in se pokaže družabnemu redu, je tako močna, da jih stalno odvrča od pravega spoznanja.

Igra kapitala je vedno enaka, pa tudi lažja, ker ima opravka z neuko in lahkoverno množico. V tej igri se ponavljata desetletja za desetletjem graditev in rušenje dobrin. Kapital vedno

služi, narod vedno gubi. Zakaj dočim se kapital seli, narod ostaja za vsako ceno na zemlji, kjer si je postavil skromno streho in obdelal nekaj krajev za živč. Tam trpi, lam umira. Njegovi v zlato preliti žulji pa služijo drugemu gospodarju.

Nedavni dogodki v Franciji to lepo pokažejo. Dokler sta se kmet in delavec borila za pravično razmerje med delom in kapitalom, je ta zapuščal domovino. Njegova volja ni bila služiti tistim, ki so ga ustvarili. Čim sta se kmet in delavec v svojem boju upeljala, se je kapital vrnil, ker je začutil spet varnost in zaslužek. Kapital ima domovino po izvoru, toda nima je po življenju. Svoje roke steguje le po debelih dobičkih in mu nikoli ni mar krajev, kjer je nastal, in ljudi, čijih znoj ga je dal.

Primeri iz naših bližin niso drugačni. Tudi pri nas so delavni sloji tako oddaljeni od blago-

stanja, da je vse njihovo stremljenje usmerjeno h kosu kruha in zanje svoboda danes ničesar ne predstavlja. V službi kapitalu se izčrpavamo, kakor nekoč v službi grajskim gospodom. Spremenjen je način dela in plače, spremenjeno ni razmerje.

Nikdar število proletarcev ni bilo tako polno, kakor je ta trenutek, toda popolno še ni. Komunistična Rusija je zato, da napravi vse za proletarce, ubila kmeta in ga postavila pod jeroobstvo boljše preskrbljenega industrijskega delavstva. Povsod drugod se kaže sličen razvoj, le skupine, ki črpajo iz njega dobiček, so različne. Nekje država kot celota, drugod posamezniki, ki se tako postavljajo nad državo — celoto.

Niti eno niti drugo pa ni prav.

Naj se ves narod združi, da bo obvaroval skromno streho!

Varujmo svoje delovne sile

V zadnjem času nas na gospodarskem polju presenečajo dogodki, ki naravnost brezobzirno bijejo v obraz vsem delovnim slojem, zlasti pa našemu kmetu, delavcu in sploh malemu človeku, ki tvori jedro in hkratu večino naroda. Ne da bi kdo od tistih, ki delajo, imel količkaj koristi od tega, so se jele dvigati cene pšenice, moki in seveda kruhu, ki je v današnjih razmerah marsikomu domala edina hrana. Spričo tega mariborska »Delavska politika« v številki z dne 19. t. m. objavlja pod naslovom »Država ne sme trpeti verižništva z žitom« članek, ki ga tudi kmetje pozdravljamo in soglašamo z njim. Saj mora velika večina kmetjskih ljudi velik del leta kupovati moko za kruh, ker domači pridelek ne krije potrošnje. V članku piše imenovani list med drugim:

»To oderuštvo z živili in tiranje naroda v obupno socialno bedo, je po našem mnenju prekršitev zakona proti oderuštvu in verižništvu.

Nasprotni tisk registrira dogodek, sicer pa molči. Mislimo, da je to napačno.

Narodnogospodarska politika države ne more iti le za tem, da se ustvarja in kopiči mrtvi kapital s prevelikim izkoriščanjem in verižništvom. Naloga države je nasprotno, da pospeši cirkulacijo (kroženje) denarja v državi, da štiti cene in dobre mezde. — Dobre mezde napravijo dobre konzumente, in istotako primerne nizke cene. S tem se poživijo cirkulacija gospodarskih pomočkov, kar obenem ozdravlja gospodarstvo. Na to smo nedavno že opozorili.

Zdi se nam potrebno, da bi delavske organizacije in delavske zbornice oblast opozorile

na te nedostatke, ki jih je nujno treba odpraviti, ker narod vendarle — hoče živeti.

Dvakrat žalostno je, če pomislimo in pogledamo, kdo si dovoljuje tako nesramno izkoriščanje in odiranje našega že itak dovolj opešanega delovnega človeka! Ali so to mar domači ljudje? Ali so to morda bahavi jugoslovanski kmetje?

Ne, nikakor ne! Pijavke so prednje straže tistega življa, ki se ga danes vsa Evropa oteplje, otresa in brani kakor kužne bolezni! Ali naj zato mi kakor daritvena jagnjeta mirno gledamo, kako nam ti ljudje izsrkavajo še zadnje življensko-gospodarske sokove ter nas pehajo na stopnjo podrejenih hlapcev in robotov?

Če se v politiki branimo tujih in nam sovražnih idej, če tam z vso žilavostjo zapiramo tuji miselnosti pot v naša srca, koliko bolj se moramo varovati tuji premoči v tako važnem vprašanju kakor je naš vsakdanji kruh. Naše roke ga pridelujejo, zato pa je tudi naša naravna dolžnost in pravica, da sami odločamo o njem!

Prav tako pa je sveta in neodložljiva dolžnost države, da narod v boju za kruh z vsemi silami in z vsemi sredstvi, ki jih ima v zadostni meri na razpolago, podpre in s tem utrdi vero in zrupanje v državo. Dolžnost države je, da z zagotovitvijo kruha varuje narodove delovne sile zdrave in čvrste, da jih telesno in duhovno dviga in krepi; kajti danes so nam bolj potrebne kakor so nam kdajkoli bilé. Vsa svoboda je namreč puhla laž, če si ne bomo znali priboriti in utrditi gospodarske svobode, gospodarske svobode pa ni in je nikoli ne bo — brez lastnega kruha in lastnih čvrstih delovnih sil. Vprašanje žita in njegovih cen za nas torej ni borzna, ampak življenjska zadeva naroda in države.

Premalo smisla imajo za zavarovanje sebe, in poslov. Potrebno bi bilo prisilno zavarovanje in naj bi se tudi iz javnih sredstev prispevalo v te svrhe.

Ne smelo bi se smatrati svoje sinove in hčere, ako so morali od doma zaradi pomanjkanja, da so tuji, pritepenci itd.

Posli, ko postanejo dela nezmožni, stradajo, beračijo, prenašajo uši od hiše do hiše in postanejo nadloga, ki se je vsi ogibajo. Mem temi najdemo tudi uničene kmete, ki so bili pijanci, ali so zaradi previsokih obresti zgubili svoje kmetije, ko so jim dolgovi narasli čez glavo, tudi previsoki davki so pogнали kmeta z grunta.

Preužitkarstvo je rodilo nešteto nesreč in zločinov.

To so vprašanja, ki jih ponekod na kmetih ne gledajo s stališča novega časa in novih razmer. Kmet je sicer s svojim konservativizmom največja opora za red in mir, toda napačno bi bilo, ako bi zametaval vsak gospodarski in socialni napredek.

M. N., kmet.

Nečedna špekulacija

Kakor sporoča Prizad, ne bo več kupovala ta družba pšenice na domačem trgu. Cene pšenice so v zadnjem času zelo poskočile ter se je v zvezi s tem podražil v velikih mestih tudi kruh. Dasi imamo še vedno 8.000 do 10.000 vagonov zaloge pšenice, cene še vedno niso popustile, ker je ta pšenica v čvrstih rokah, večinoma v rokah veleposestnikov in špekulantov, ki čakajo še na boljše cene. Prizad je že sedaj ustavil nakup pšenice, vendar pa bo v primeru, če bi cene pšenice še vedno rastle, začel uvažati pšenico tudi iz inozemstva, kjer je pšenica mnogo cenejša, da onemogoči dobiček špekulantom na račun konsumentov.

Vsekakor bi bilo treba takim brezvestnim špekulantom hitro in temeljito stopiti na prste, ker vendar ne gre, da ti ljudje hkratu derejo vse delovne sloje in bogate na račun ljudskih žuljev, medtem ko rastoča draginja vzbuja samo nejevoljo in nezaupanje med posameznimi stanoviti.

Vsesokolski zlet v Pragi

Obrambeni dan, kateri se bo vršil 16. junija, bo otvorjen s počastitvijo državne zastave. Namen dneva bo, da pokaže, kako Tyršev sistem vzgaja k obrambi. Nastopijo vsi oddelki, na koncu pa armada. Telovadci vseh oddelkov so izbrani iz petih praških žup. Zaključek dneva bo skupni nastop izbranih enot dece, naraščaja, članov armade. Nastop bo vseboval v glavnem tekmovalna predvajanja.

Prvi Amerikanci so že prišli na praški zlet. V sredo 4. maja je prišla prva odprava ameriških občanov češkoslovaške narodnosti na X. vsesokolski zlet v Prago. To je bila odprava privatnih udeležencev in sicer 24 žensk in 12 moških.

Povorka IV. srednješolskih iger bo v soboto 11. junija. Povorka krene iz zletišča na Strahovu ob 17. uri, pojde na Hradčanski grad, kjer se poklonijo udeleženci prezidentu republike dr. E. Benešu, nato pa na Staromestni trg, kjer bo poklonitev mestu Pragi. V povorki bo sodelovalo 50 godb, med njimi tudi godbe posameznih zavodov.

Zletne povorke bodo štiri. Prva v dneh IV. srednješolskih iger, druga ob zletu dece, tretja ob zletu naraščaja. Clanska povorka bo četrta in zadnja. Prednjaški članski zbor je v posameznostih proučil smer kakor tudi organizacijo povork.

Načrt nastopa članov, katerega je izdelal J. Mráz iz Prage-Nusle, računa z nastopom v devetdesetostopih. To je dosedaj še nikoli dosežena oblika, katera pa je potrebna, da zamore 30.000 članov hitro vkorakati. Po proračunu ne bo prihod trajal preko 7—8 minut. Odhod pa bo trajal približno 12 minut.

Nekaj napačnih nazorov na kmetih

Če je kak slovenski list poklican za take zadeve, potem more biti v prvi vrsti »Kmetiski list«, da opozori kmete, zlasti boljše kmete, kako naj ravnajo, da bodo dobili lažje potrebne hlapce, deklet, delavce ter lažje pridržali kmetijske sinove in hčere na kmetijah. Tu je še vedno dela zadosti, ako se hoče kmetije dobro obdelati ali zboljšati.

Napačno je mnenje tistega, ki misli, da je za kmeta vsak dober in da zanj ni treba nobene šole. Najbolj talentirane sinove se ponavadi odbere za šolo, tistega pa, ki ne kaže veselja za učenje, se pusti na kmetiji. To je narobe. Za kmeta mora danes biti najposobnejši sin. Kajti, on ni samo garač, temveč mora biti kmetijski strokovnjak, dober trgovec, finančnik, zadrugar, javni delavec, predvsem pa dober gospodar in družinski oče.

Za tak poklic pa mora biti človek dobro vzgojen in šolan.

Nekateri mislijo še danes, da naj posli za-

stonj garajo. Samo hrana in malenkostna plača za 15 do 20 urno delo na dan je pri obstoječih razmerah premajhno, ležišče v senu ali slami, kvečjemu na goli peči ni več primerno.

S polji in delavci je ravnati, kot da so vsi enaki člani družine. Vsak kmetiski trpin je vreden največjega spoštovanja. Treba jim je nuditi vsaj nekaj prostega časa, sicer ne bo nihče zdržal na kmetih. Kajti nova socialna zakonodaja nudi tovarniškimi in drugim delavcem toliko zaščite, da je razlika med njimi in kmetjskimi delavci prevelika.

Po nekod znosijo boljše kmetje jajca, maslo, kurelino na prodaj ali v farovž, ne privoščijo pa teh stvari poslom.

Nekateri garajo kot črna živina in pri tem še stradajo, da spravijo skupaj nekaj denarja, potem ga pa dajo za razne nepotrebne stvari, kar je pri nas že stara navada. Da bi pa zboljšali plačo ali hrano poslom, tega ne store. Za to nimajo srca.

Doma in drugod

Politično gibanje

Jugoslovanska nacionalna stranka je priredila zadnje dni skoraj po vseh srezih vrbasko banovine občne zборе sreskih organizacij, shode in velika zborovanja. Nekaj se jih je udeležil tudi predsednik stranke g. Peter Živković, ki se nahaja že nekaj časa v Tesliću, kjer se zdravi. Narod je povsod g. Živkovića navdušeno sprejemal in njegove govore viharno odobral.

V vrbaski banovini je vzel v roke organizacijsko delo stranke narodni poslanec gosp.

dr. Srpko Vukanović

JNS je priredila v nedeljo tudi po ostalih krajih vrsto zborovanj, na katerih so govorili nar. poslanci in senatorji.

Tudi združena opozicija

se živahno giblje in prireja shode, zlasti po srbskih krajih.

Te dni je prispel v Banjo Luko dr. Milan Gavrilović, predstavnik srbskih, zemljoradnikov. Tu se je sestel z dr. Jurjem Šutejem, odvetnikom iz Sarajeva ter prvakom bivše HSS iz Bosne. Gavrilović je nato nadaljeval pot v Zagreb, kjer je obiskal dr. Vl. Mačka.

Dr. Laza Marković pa je prispel iz Beograda v Split, kjer je imel razgovore s svojimi strankarskimi prijatelji.

Spori med HSS in SDS

so se pojavili v Splitu. Predstavnik ondotne sreske organizacije bivše SDS g. dr. Leontić je zahteval na nekem zborovanju sodelovanje tudi z drugimi političnimi skupami. Proti tej zahtevi so vstali zastopniki splitske HSS in ostro zavrnili dr. Leontića. Ta pa vztraja na tem in razširja to misel med svojimi pristaši, ki jo simpatično pozdravljajo zlasti delavci.

Spor je nastal tudi glede samih pristašev ene in druge politične skupine. Zastopniki bivše HSS menijo, da SDS nima pravice pridobivati pristašev med Hrvati, temveč samo med prečanskimi Srbi. Dr. Leontić in SDS pa to stališče odklanjata. Dr. Leontić in več drugih prvakov b. SDS so namreč Hrvati.

Nedavno se je vršila v Zagrebu

seja vodstva SDS

pod predsedništvom Adama Pribičevića, čeprav je že pred več meseci iz zdravstvenih razlogov podal ostavko na predsedniško mesto. O seji je bilo izdano kratko poročilo, ki pravi, da gleda vodstvo na vsa vprašanja notranje in zunanje politike enako. V soboto pa se je vršila skupna konferenca KDK v stanovanju dr. Mačka.

Stevan Ćirić

predsednik narodne skupščine, je odpotoval pretekli teden v Prago in bil tam sprejet v avdienci pri predsedniku Češkoslovaške republike g. dr. Benešu.

Minister vojske

kr. Jugoslavije g. Marić je obiskal pretekli teden prestolnico Turčije Ankaru. Turške oblasti so ga svečano sprejele. G. Marić je bil sprejet tudi pri predsedniku turške države Kemal Ata Türku. Na pojedini je izjavil naš minister, da je Jugoslavija pripravljena braniti zvezo držav balkanskega sporazuma.

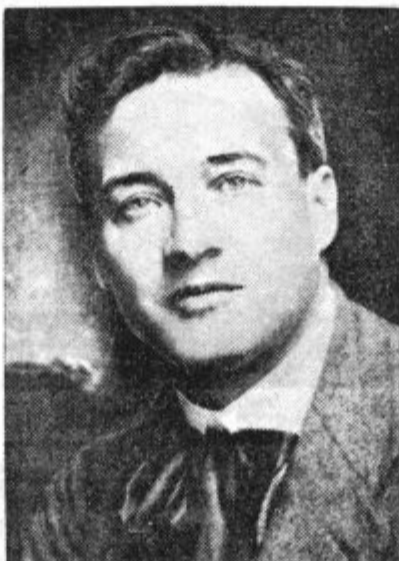
Uporaba posojila

Finančno ministrstvo že vrši priprave za emisijo prve tranše našega 4 milijardnega notranjega posojila, ki bo najeto na podlagi pooblastila v finančnem zakonu za tekoče leto. Posojilo bo emitirano v 6 letnih obrokih, tako da odpade povprečno na eno tranšo 670 milijonov din. Ministrski svet je na svoji seji 14. t. m. sklenil, da bo znašala prva tranša 700 milijonov

din. Od te vsote se bo porabilo 250 milijonov za izdatke narodne obrambe, 200 milijonov za prometno ministrstvo in 250 milijonov za gradbeno ministrstvo; od poslednje vsote 250 milijonov din, ki je določena za gradbeno ministrstvo, bo ponabljenih 125 milijonov din za gradnjo cest. 625 milijona din za javne zgradbe in kmetijske ustanove in 625 milijona din za melioracijska dela. Nadalje je ministrski svet sklenil, da se bodo smele gornje vsote trošiti samo s predhodnim soglasjem ministrskega sveta.

V tej zvezi poročajo nadalje iz Beograda, da bo načrt uredbe o ustanovitvi rezervnih fondov in o prisilnem nalaganju poslovnih rezerv v državne papirje sestavljen do 18. t. m. ko bo predložen gospodarsko finančnemu odboru ministrov. V načrtu uredbe bodo upoštevane želje bančnih, industrijskih in trgovskih organizacij. Uredba bo izdana do konca tekočega meseca.

† Dr. Ivan Lah

Zadnji čas je začela smrt s svojo neizprosno roko kruto posegati zlasti v vrste najmarljivejših slovenskih kulturnih delavcev. Dne 18. t. m. dopoldne je dokončal svojo trpljenja, borbe in vztrajnega dela polno življenjsko pot slovenski pisatelj in profesor na ljubljanski licejski gimnaziji dr. Ivan Lah.

Kakor toliko slovenskih velikih sinov, nam je tudi Ivana Laha dalo slovensko podeželje. Rodil se je 9. decembra 1881. v Trnovem pri Ilirski Bistrici, kjer je bil njegov oče dacar. Pozneje se je družina preselila v Šmarje na Dolnjem, kjer so mlademu Lahu potekala prva življenjska leta. Tam je sprejemala njegova duša vtise, ki so pozneje tako zablesteli v njegovih spisih.

Po gimnaziji, ki jo je dovršil v Ljubljani, je odšel v Prago, kjer je bil učenec nesmrtnega Masaryka. Že v Ljubljani je bilo Lahovo mišljenje vseskozi slovansko, v Pragi, pa se je to še poglobilo in razširilo, tako da je tamkaj mladi akademik Lah dozorel v odločnega slovanskega borca in glasnika. Avstrija mu tega ni odpustila. Ob izbruhu vojne je bil takoj interniran na ljubljanskem Gradu, potem pa so ga vlačili po internacijskih taboriščih, dokler ni končno zmanjkalo vojaštva in so morali tudi politični interniranci na bojišče. Na romunski fronti ga je tik pod hrbtnico ranil 1. 1917. kos granate, toda Lahova življenjska odpornost in neomajna vera v zmago pravične slovenske in slovanske stvari sta mu ohranili življenje. Posledice trpljenja v internaciji in rane, ki jo je dobil na fronti, je sicer nosil vse življenje, toda trpel je moško in junško, duh pa mu je ostal veder, svež in neuklonljiv do zadnjega diha.

Pokojnik je že v mladih letih začel pisateljati in je dal Slovencem lepo število dragoce-

nih del. »Vaška kronika«, »Uporniki«, zlasti pa »Brambovec« so spisi, ki so razširjeni povsod, kjer ljudje vedo in znajo ceniti in spoštovati slovensko knjigo in besedo. Seveda je to le del iz bogate zakladnice, poleg imenovanih pa je napisal Lah še dolgo vrsto drugih knjig, od katerih so nekatere v mnogo tisoč izvodih po zaslugi Vodnikove družbe razširjene med narodom.

Dr. Ivan Lah je bil tudi izvrsten časnikar, pošten in kremenit značaj ter v vsem svojem dejanju in nehanju plemenit človek.

Poleg svojega bogatega pisateljskega in novinarskega dela je bil pokojnik izvrsten profesor in odliččen vzgojitelj, ki je znal gojenkam na liceju vcepiti ljubezen do slovenskega jezika in kulture, čut za jugoslovansko skupnost in ponosno zavest slovanske moči. Po njegovi zaslugi nam v mladem ženstvu vstaja rod, ki bo znal v svojem visokem materinskem poklicu prav vzgajati bodoče pokolenje.

Mimo tega se je Lah požrtvovalno udeleževal v pre mnogih narodnih in kulturnih organizacijah, ki bodo šele zdaj, ko ga ni več, v vsej teži občutile, kaj so izgubile z idealnim pokojnikom.

Kot človek je bil blag, kot tovariš pa mlajšim pisateljskim rodovom vedno nesebično naklonjen. Nikoli ni vprašal po imenu, ampak po delu. Prav ta njegova lastnost mu je hkratu z njegovo strpnostjo pridobila neomejeno število prijateljev in spoštovalcev. To je pokazal tudi njegov pogreb. Ko je mrtvi pisatelj iz Narodnega doma v petek popoldne nastopil svojo zadnjo pot, ga je vzlic slabemu vremenu spremljala domala vsa Ljubljana in mnogo žalujočih z dežele, ki so se prišli pokloniti temu velikemu borcu.

Dr. Ivan Lah si je sam postavil spomenik, ob katerem bodo še pozni rodovi srkali moč za narodno delo. Zato mu ostanemo vedno hvaležni. Njegovim hudo prizadetim svojcem pa izrekamo ob tem hudem udarcu svoje iskreno in toplo sožalje!

Za mrzom nalivi in poplave

Po hudem mrazu, ki je povzročil toliko škode v naših krajih, je sledilo nekaj lepil dni, za temi pa je prišlo na vrsto deževje, ki je trajalo tako dolgo, da je nekatere predele Slovenije zadela huda poplavna katastrofa. Zlasti je prizadeta vsa Štajerska tudi onkraj meje, kjer so poplave zavzele tak obseg, da je nastal celo v železniškem in avtomobilskem prometu popoln zastoj.

Po naših krajih sta narasli zlasti Sava in Savinja. Posebno Savinja prinaša obilo lesa, ki ga je odplavila v gornji Savinjski dolini. Tudi vsi pritoki Save in Savinje so močno narasli.

Nad Pohorjem se je v nedeljo utrgal oblak. Hudourniki so nenadoma začeli s silno besnostjo drveti v dolino in vodovje je povzročilo velikansko škodo, ki je trenutno sploh še ni mogoče preceniti.

Vodovje je povzročilo zemeljske plazove. Tak plaz je zasul železniško progo v odseku pri postaji Brezno—Ribnica na koroški progi. V ta plaz, ki je bil visok nad 1 m. je zavozil potniški vlak in se je zavoljo sunka prevrnila lokomotiva. V zadnjem trenutku je strojevodja Franc Omahen zavrl ves vlak in tako preprečil strahovito nesrečo. Omahen in kurjač Franc Flis sta poškodovana, zlasti zadnji je dobil nevarne opekline, od potnikov pa so ostali vsi nepoškodovani. Čiščenje proge in dviganje lokomotive je nato trajalo ves dan.

Hudo so zaradi nalivov prizadete zlasti Ruše. Ker nova občinska uprava ni nadaljevala od prejšnje začelih regulacijski del gornjega ruškega potoka, je vodovje kmalu butnilo čez bregove in povzročilo ogromno škodo. Vode so vdrle v več hiš in hlevov, da so ponekod komaj v zadnjem trenutku rešili iz hleva živino. Okoli 100 ljudi, gasilcev, Sokolov in drugih požrtvovalnih

reševalcev je vso noč od sobote na nedeljo sodelovalo pri reševalnih delih.

Zaradi teh nalivov in poplav je tudi hudo prizadeta vsa lesna industrija na Pohorju, ker so od Ruš v smeri proti Arehu in Smolniku močno poškodovane vse žage.

Nekaterim posestnikom je zasulo polja in

travnike. Vsi, ki jih je ujma tako občutno prizadela, so zaradi nesreče toliko bolj razburjeni, ker so prepričani, da bi bilo mogoče podobne udarce odvrniti in preprečiti — ali vsaj močno omiliti, ako bi poklicani odredili nadaljevanje nekoč tako uspešno začelih regulacijskih del ruškega potoka.

Kaj se godi po svetu

Zadnje dni je pozornost vsega sveta osredotočena na srednjo Evropo, kjer vlada močna napetost med

Nemčijo in Češkoslovaško

zaradi vprašanja sudetskih Nemcev. Kakor je znano, je sodobna Nemčija zase proglasila pravico, da brani in varuje interese nemškega življa tudi zunaj mej svoje države. Na drugi strani vsaka država skrbno varuje in brani svojo suverenost ter ne sme in ne more nikomur dovoljevati, da bi se vmešaval v njene notranje zadeve. Najti zlato srednjo pot med obema pravcema je včasih težko.

Republika Češkoslovaška ima na svojem območju tri ali štiri znatne manjšine, smatra pa (kakor pravilno naglašata tudi mariborska »Delavska politika«), da je to vprašanje njene notranje politike, ki ga hoče sama rešiti pred očmi vse Evrope. Umljivo je, če se na Češkoslovaškem čudijo, čemu zlasti Anglija in tudi Francija priporočata Nemčiji, da odvrne Henleina od pretiranih zahtev. To pomeni vsekakor vmešavanje v notranje razmere republike.

Druge države lahko intervenirajo pri vladi, če se gode krivice, nimajo pa moralne pravice, da vodijo politiko ali iredento v drugih državah, ker je to kršitev suverenosti ali neodvisnosti, kar ne more voditi do sporazuma med narodi.

Zunanji minister dr. Krofta je tudi izjavil na intervencijo velesil, da se naj eventualno iz-

mikajo v izredni obliki. Nemški vojaški krogi izjavljajo, da je to gibanje nemških čet nekaj običajnega, ker v tem času nemške čete zapuščajo svoje vojašnice in odhajajo v taborišča. V teh taboriščih opravljajo nato čete dela, ki so predpisana v dobi miru.

Marta Marekova, ki jo vidimo na sliki, je pravi vrag v ženski podobi. Iz pohlepa po denarju je dala visoko zavarovati in umoriti svojega moža, potem pa še več oseb. Strup, kolikor so ga našli v truplih nesrečnih žrtev, bi bil zadostal za usmrnitev cele črede volov. Marekovo so na Dunaju obsodili na smrt na vešalih.

Država reda in miru

Češkoslovaška vlada pazljivo zasleduje razvoj dogodkov in je 21. t. m. ministrski svet v Pragi izdal naredbo, ki poziva pod orožje en letnik rezervistov in en letnik nadomestnih rezervistov, izpopolnjen z rezervisti specialnih orožij. Uradno objavljajo, da gre za izredne vojaške vežbe, ker je potrebno, da se rezervisti seznanijo z novim orožjem, s katerim je sedaj opremljena češkoslovaška vojska, in da se očuva mir in red v državi ter preprečijo nadaljnji incidenti po državi. Službeni krogi izrecno poudarjajo, da ne gre pri tem za nikako delno mobilizacijo.

Istega dne je bil prezident dr. Beneš v Taboru sprejet z velikim navdušenjem in silnimi manifestacijami. V svojem govoru je med drugim izrekel tudi tele pomembne besede: »Ne smemo dopustiti, da bi nas razcepili. Vedno moramo ostati edinstveni ter še bolj izgraditi nacionalno edinost. Mi se ne bojimo bodočih dni, ker se sploh ne bojimo. Pripravljeni smo na vse.«

V nadaljnjem govoru je naglasil, da Češkoslovaška lahko z zaupanjem gleda v bodočnost, in je dejal:

»Izjavljam, da se demokratični režim v državi ne bo izpremenil in da bo ostala sedanja vladna koalicija. Nadaljnje kršitve avtoritete oblasti ne bodo več dovoljene. Bil smo 20 let država miru in reda ter moramo sedaj Evropi znova dokazati, da hočemo to tudi ostati. Verujem na uspeh našega političnega režima. Ostali bomo odločni, hrabri in edini. Doprinesiti moramo vse žrtve, toda le v resnični edinosti je moč in procvit našega naroda.«

Spričo zanimanja, ki zavoljo občinskih volitev in zadnjih poročil vladajo za Češkoslovaško, podajamo našim čitateljem

Narodnostni pregled

po občinah bratske države. V vsej republiki je 17.189 občin, večino pa imajo češkoslovaško v 11.764, nemško v 4.001, ogrsko v 740, rusinsko v 620, poljsko v 56, romunsko v 3, lužiško v 3 in židovsko v 3 občinah. Ob takem narodnostnem sorazmerju je pač le naravno, da ima in tudi mora imeti češkoslovaški živelj odločilno besedo v državi. Upajmo, da se slogi državljani in modrosti vodilnih državnikov posreči premagati vse grozeče nevarnosti in da Evropi ostane prihranjeno gorje, o katerem je danes še tvegano reči, komu bi prineslo največ zla.

Češkoslovaške volitve

Volitve, ki so se v nekaterih občinah na Češkoslovaškem vršile zadnje nedeljo, so potekle popolnoma mirno in v redu. Do 7. ure zvečer v nedeljo so bile končane volitve v 256 občinah. Od tega v 142 občinah na Češkem, 72 na Moravskem, 40 na Slovaškem in v 2 v Podkarpatski Rusiji. Z izjemo manjših in nepomembnih incidentov ni bil red nikjer kaljen.

V Franciji

presojajo položaj v srednji Evropi precej hladno in trezno. Tako piše ugleden pariški list, da brzkone Hitler ne namerava udariti na Češko, pač pa s pomočjo groženj, da bo začel vojno, skuša doseči čim več pravic za nemško manjšino. Drugi listi opozarjajo na obstoječi dogovor o arbitraži med Nemčijo in Češkoslovaško, ki ni bil nikdar odpovedan in za katerega je sedanja nemška vlada izjavila pred kratkim, da je še vedno v veljavi.

Zavoljo napetosti v srednji Evropi je zanimanje za

Španijo

zadnji čas precej popustilo, čeprav s tem seveda še ni rečeno, da bi bila španska tragedija že

Francosko-italijanska pogajanja, ki jih je za Francijo vodil odpravnik poslov B l o n d e l, katerega vidimo na sliki, ne morejo z mrtve točke.

premeni ustava, da je to stvar sporazuma, pač pa ne more biti govora o tem, da bi se ustava izpremenila v kvar nedotakljivosti in demokracije v republiki.

Kakor je znano, se je mudil vodja sudetskih Nemcev te dni v Londonu, nato pa se je podal k Hitlerju v Berchtesgaden, kjer je imel s Hitlerjem konferenco. Po poročilih praških čeških listov je Hitler sam pozval Henleina, da ga obiše, še preden se vrne v Prago.

Gibanje nemških čet

ob češkoslovaški meji je dalo tudi dovolj povoda za razna ugibanja in vsakovrstne napovedi po svetovnem tisku. Na vprašanje angleškega veleposlanika v Berlinu, sira N. Hendersona, je izjavil v zunanjem ministrstvu državni podtajnik Weiszäcker, da se trenutno nemške čete ne pre-

Sir Kingsley Wood, novi angleški minister za zrakoplovstvo, bo skušal preveč predrzne letalske sanje ustrahovati z angleško diplomatsko in oboroževalno spretnostjo.

končana. Zakulisna borba velesil, ki se bije na španskih tleh pod imenom generala Franca in madridske vlade je še enako srdita kakor pred meseci. Niti japonsko-kitajska vojna niti angleško-italijanski sporazum je nista mogla omiliti ali vsaj skrajšati. Le toliko je bilo zlasti ob zadnjem sporazumu dovoljeno, da je svet lahko pogledal za kulise in videl, čemu mora biti v Španiji prelite toliko krvi.

Medtem pa, ko so se pred nastopom srednjeevropske napetosti že pojavljali resni glasovi, ki so napovedovali skorajšen konec španskih bojev, zatrjujejo zadnja poročila, da konca še

ne bo tako kmalu, pred jesenjo nikakor ne, morda pa se zavlečejo boji še dalje. Vladina in Francova poročila vedo povedati o delnih uspehih lastnih čet v različnih odsekih, iz vseh poročil pa je razvidno, da se bijejo tu silno krvavi in brezobzirni boji, ki po svoji grozovitosti in številu žrtev, zlasti pa še žrtev med civilnim prebivalstvom, prekašajo borbe v svetovni vojni. Še veliko hujša, marsikje skoraj nenadomestljiva pa je materialna škoda; saj so razdejana cela mesta in je uničenih nešteto spomenikov in dragocenih zakladov španske kulture iz preteklih dob.

Kitajsko-japonski boji

Boj po poročilih z obeh strani trajali še dolgo. V zadnjem času so pomnožene in s številnimi rezervami okrepljene japonske čete zaustavile kitajsko ofenzivo in z zavzetjem mesta Hsičova ob lunghajski železnici razcepile kitajsko vojsko na

dva dela. Kljub tej zmagi japonski vojaški krogi nič ne taje, da je konec vojne še zelo, zelo daleč. Japonska vlada namerava v kratkem nazglasiti mobilizacijo vsega kvalificiranega delavstva, ki bo v celoti zaposleno v japonski vojni industriji. Vojaški kadrski rok je že podaljšan na dve leti.

Kitajska letala so pred kratkim poletela nad južnozahodnimi japonskimi mesti Nagasaki, Fukioka, Sasebo in drugimi kraji. Polet je trajal 6 ur in je bil verjetno le poskusnega značaja, ker so metali iz letal samo propagandne letake. Vsa letalska kitajska eskadrilja se je srečno vrnila v Hankov, kar je brez dvoma velikega pomena za utrditev vojaške morale v kitajski vojski. Sicer je vojni minister pri sprejemu letalcev naglašal, da so metali samo letake zato, ker je Kitajska boriteljica človečanskega duha, kljub temu pa je verjetno, da utegnejo kitajska letala prej ali slej prinesiti istim japonskim mestom ob ponovnem obisku tudi drugačne pozdrave.

Kmetjska mladina

Izlet na Lindek

Vojniško okrožje Zveze kmetjskih fantov in deklet je priredilo v nedeljo 15. maja izlet na grad Lindek nad Frankolovim. Udeležba je bila iz vseh društev prav dobro zastopana. Ob 2. uri popoldne je bil skupni sestanek na gradu. Najprej je pozdravil tovariše in tovarišice, posebej pa še delegata »Zveze« poslevodeči podpredsednik Okrožja tov. Arnšek. Za njim je govoril o pomenu naših izletov in o nalogah, ki v bodočnosti čakajo kmetjsko mladino, delegat »Zveze« tov. Danev. Govoril je še o pomenu kmetjsko-mladinskega gibanja tajnik Okrožja tov. Viktor Jožep in pa tovarišica Fanika Skrljovnik o dolžnostih kmetjskih deklet v našem gibanju.

Ob koncu zborovanja se je tov. podpredsednik zahvalil vsemu članstvu za udeležbo. Spomnil se je tudi preminulega podpornika kmetjskega gibanja tov. Dobrotinška, ki zapušča štiri sinove in tri hčerke, vse agilne člane naših društev.

Po uspelem zborovanju so se fantje in dekleta nekoliko okrepčali, potem pa je zaorila vesela narodna pesem. Kmetjska mladina je zopet pokazala, da bo vztrajala in zmaga.

Draga pri Stični

V nedeljo dne 29. maja t. l. bo imelo naše Društvo kmetjskih fantov in deklet svoj redni občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Citanje in odobritev zapisnika.
2. Poročila funkcionarjev, načelnikov odsekov in nadzornikov.
3. Volitev novega odbora.
4. Volitev delegatov za občni zbor Zveze.
5. Določitev članarine.
6. Predlogi in slučajnosti.

Občni zbor se bo vršil v prostorih tov. Poltorkarja v Dragi točno ob 4. uri popoldne.

Ig pri Ljubljani

Preteklo nedeljo se je pri nas poročil g. Franc Župec iz Matene s tov. Mici Merkunovo, hčerko vzornega posestnika in požrtvovalnega javnega delavca. Želimo jima v novem stanu mnogo sreče in polno zadovoljstva.

Medvode

Zadnje čase opažamo v tuk. Društvu kmetjskih fantov in deklet znatno vrzel. Zgubili smo eno vseskozi najagilnejših pokretašic našega društva. Poročila se je namreč načelnica ženskega odseka tov. Mici Knific. Čeprav jo je njen

življenjski drug odpeljal prav doli v brežiške vinske gorice, nas krepi zavest, da v duševnih vezeh niti še večje daljave ne igrajo nobene vloge. Ker smo jo vsi radi imeli, ji tudi v novem domu in stanu želimo obilo sreče in zadovoljstva.

Št. Pavel pri Preboldu

Naše Društvo kmetjskih fantov in deklet je v soboto zvečer in v nedeljo popoldan vprizorilo na odru Gasilskega doma v Št. Lovrencu kmetjsko burko »Vaška venera«.

Z uspehom smo bili zadovoljni, kljub temu, da sedaj čas za igre ni primeren. Stevilno so nas med drugimi posetili tovariši in tovarišice iz Orle vasi.

Glede ocene te igre lahko rečemo, da so naši fantje in dekleta svoje vloge vsi brez izjeme odlično rešili. Gotovo je, da je naša igra bila izmed vseh, ki so bile doslej igrane na tem odru, najboljša, tako predvsem glede igralske sposobnosti.

Na splošno željo vseh tovarišev in tovarišic bomo nekje z omenjeno igro gostovali in s tem napravili izlet. O tem bomo še poročali.

Dopisi

70letnica zaslužnega Škofjeločana

Ugledni gospodarstvenik Jože Hafner je praznoval dne 70letnico rojstva in lahko bi rekel 50letnico javnega udejstvovanja. Slavljena nazivajo v svojem kraju »Oča Pepe«. To lepo domače ime »oča« si je mož v polni meri tudi zaslužil. Ni človeka v vsem škofjeloškem okraju, ki bi se toliko udejstvoval za prosih svojega ljudstva, kot se je baš oča Pepe. Vse boljše ceste, mlekarška šola, sreska izpostava, nova palača osnovne šole, klavnica in nešteto drugih gospodarskih in javnih del so njegova zasluga. Verjetno, da bi mlekarne, ki je poleg vrhniške še vedno ena najboljših, že davno več ne bilo, da se ni g. Hafner zanj potrudil takrat, ko je bilo treba poravnati dolg za opremo obrata. Mož je vreden naslednik svojega tasta, blagopokojnega Tinkovca, ustanovitelja mlekarne.

Nad 20 let je g. Hafner županoval, kot malo kdo v Sloveniji. Stara generacija se ga še danes oklepa z vsem zaupanjem, kako pa tudi ne, saj je živel z njim in videla njegovo borbo za dosego uspehov. Oča Pepe ni bil le župan in posestnik obširne kmetije, temveč tudi lesni trgovec, načelnik okraj. cestnega, šolskega in raznih podobnih odborov, ustanov in organizacij. Povsod je znal vladati z njemu prirojeno navado, redno, pošteno, energično in premissljeno. Ravno radi teh lastnosti so mu bila vrata povsod odprta in uspehi niso izostali.

V zasebnem življenju je pa g. Hafner prvi

Sargov

KALODONT
proti zobnemu kamnu

veseljak, prijeten družabnik. Kot gostilničar je pa tudi svoje vrste obrtnik. Pijancev in razgrajčev ne trpi, pa tudi ne takih, ki bi zapravljali svoja premoženja. Pri častitanju k njegovemu jubileju mu iz srca želimo, da bi čakal še mnoga leta v zdravju in zadovoljstvu v krogu svoje družine!

Zadružni troti

Vaš članek v »Kmetjskem listu« z dne 18. t. m. o resničnem zadružnem delu smo pazno prečitali in vse, kar je v njem povedano, je povedano v objektivnem smislu, ker ga je napisal strokovnjak, ki zadružno delo pozna in sovraži denuncijantstvo. Vsak zadružni član je upravičen, da na vsakoletnem občnem zboru pove svoje mnenje in da kritizira to, kar ni v redu in zadružno. Poprej pa mora tudi stvarno dokazati, da je za zadrugo, to je za skupnost nekaj storil, da je redno plačeval obresti in vračal posojen denar, glavno, da je pridobival tudi vlagatelje, ki tvorijo hrbtnico vsake zadruga. Imamo takozvane »zadružne trote«, to so člani na vse strani zadolženi, rabijo vedno nova posojila, obresti ne plačujejo redno, še manj vračajo kapital. Za take trote bi naj zadruga bila molzna krava. Če se taki zadružni trot dokoplje v upravni ali nadzorni odbor, vidi samo druge okrog sebe, samo sam sebe ne vidi. Hoče biti dobro plačan za vsak korak, povrh pa hoče imeti tudi glavno besedo, ker se čuti edino poklicanega k soočločevanju pri izvolitvi zadružne uprave in nadzornega odbora. In če ne izpade vse po njegovi volji, potem nastopi pot denuncijantstvo. Predzadnji Zadružni vestnik je pravilno tolmačil, kako moške se naj volijo v upravo in nadzorni odbor. Biti morajo neoporečni, nezadolženi in ugledni. Če taki ljudje vodijo zadrugo, potem ona uspeva, v nasprotnem pa nima življenjske sile. Ni pa zadružni trot tisti, ki je bil sprejet od zadruga kot član, ne morda zato, da ga je minula denarna in gospodarska kriza potlačila ob tla in takih slučajev imamo na tisoče, nego zato, ker ima dragocene življenjske izkušnje, ne sili v ospredje, vplača svoj delež, pomaga z denarno vlogo in hoče ostati samo redov in nič več. Da bi pa vsako gospodarsko polomijo hoteli označiti kot goljufijo, ki bi se kot taka dala tudi dokazati, potem bi imeli vse ječe prenapolnjene z onimi, ki so v zadnjih letih vsled nastalih razmer skrahirali. Da bi pa kaka denarna zadruga ali gospodarska sprejemala ljudi za člane, ki so bili sodno kazensko ožigosani, to ni verjetno, osobito na deželi ne, kjer se ljudje med seboj prav dobro poznajo. Podoželske denarne in gospodarske zadruga pa že v principu ščitijo kmetjski značaj svoje kmetjske zadruga, dasi podpornih članov nekmetov ne izključujejo.

zadnja priložnost

Din. 40.000:-

denarnih NAGRAD

H kateri točki navodila o uporabi Radiona spada posamezna slika?

Navodilo za pranje z Radionom, ki je tiskano na hrbtni strani vsakega zavitka, ima 6 točk.

1. Zavitek RADIONA zadostuje za kotel od 25-30 litrov vode. Vzemi torej približno 1 dkg Radiona na vsak liter vode.
2. Zmešaj potrebno količino Radiona v loncu mrzle vode.
3. Zlij raztopino v kotel, napolnjen z mrzlo vodo in potopi posamezne kose perila.
4. Grej perilo počasi v kotlu, dokler ne zavre in ga večkrat dobro premešaj. Kuhaj najmanj 15 minut.
5. Vzemi perilo iz kotla in lahko preperi zaostale madeže. Rabljena raztopina se lahko že nekolikokrat uporabi za druga pranja, ako dodaš vselej nekoliko sveže raztopine Radiona.
6. Izplakni perilo najprej v topli, a potem v mrzli vodi; mrzlo vodo nekolikokrat menjaj, dokler ne ostane čista.

Potrebno je, da točno doženete, katere točke Radion navodila predstavljajo te slike. Prečitajte pazljivo vsako točko navodila, pa ga potem primerjajte s posameznimi slikami. Nato vnesite v prazne kroge na slikah številko tiste točke, ki po Vašem mnenju spada k posameznim slikam. Napišite v spodnjem desnem kotu tega oglasa čitljivo Vaše ime in natančen naslov. Izrežite cel oglas in ga pošljite kot tiskovino v odprti kuverti frankirani s 25 para brez vsakega drugega obvestila na: Jugoslavensko d. d. Schicht-Lever, oddelek reklama Osijek.

POZOR: Poslednji rok za vpošiljatev je 31. maj!

1. nagrada	Din. 10.000:-
2. nagrada	„ 5.000:-
3. nagrada	„ 3.000:-
4. nagrada	„ 2.000:-
200 nagrad po	„ 100:-

Skupaj Din. 40.000:- za pravilno rešitev!

Ugotovitev pravilnosti rešitev, zrebanje in delitev dobitkov izvrši posebna ocenjevalna komisija, katere člani so:

Dr. Mato Perić, kr. javni notar
Kamil Krvarić, direktor „Hrvatskega Lista“
Ing. Ante Safner, direktor Jugosl. d. d. Schicht-Lever
Dragan Gregurović, šef reklame Jugosl. d. d. Schicht-Lever

Glavni dobitniki bodo objavljeni dne 19. junija.

Navodilo o uporabi obeta pri nagradnem tekmo-
vanju dobitnik, točna izpolnitev istega pa prinaša
uspeh pri pranju perila!

RADION

pere sam - pere prizanesljivo

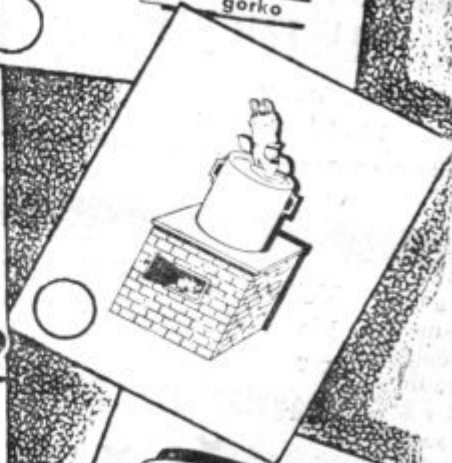
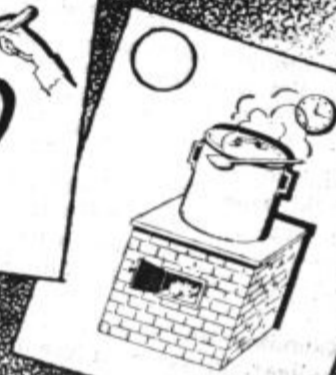
Ime in priimek:

Kraj:

Ulica in številka:

Banovina:

20

× V Hotiču je posestnikov sin Janez Zupančič pomagal očetu s čolnom prevažati drva po Savi. Pri tem sta na desnem bregu reke našla truplo Janeza Bajta iz Depale vasi v kamniškem okraju, ki je pred kratkim radi potrlosti šel sam v smrt in ga doslej niso mogli najti.

× V Veliki Okč se je ondan proti večeru vračal 29letni viničarski sin Janez Arnejčič, ko ga je napadel neki njegov nasprotnik iz Leskovca. Arnejčič je dobil z nožem velik vbod v levo ramo, da so ranjena tudi pljuča. Arnejčiča so jadrno prepeljali v bolnišnico. Rana je smrtonovarna. Orožniki raziskujejo vzrok tega grobelega napada.

× V Reki pri Hočah se je zaradi neozdravljive bolezni obesil 61letni prevžitkar Josip Rajh.

× V Studencih pri Mariboru je šla prostovoljno v smrt zaradi težkih gospodarskih razmer 48letna Terezija Pivčeva, lastnica znane Rechbergerjeve gostilne in mati 10 otrok, od katerih je 6 še nepreskrbljenih. Našli so jo obešeno v hlevu. Tragedija je vzbudila po vsem Mariboru splošno sočutje.

× Na Tolstem vrhu se je posestnik Franc K. hotel iznebiti večjega dolga na ta način, da je oblastem prijavil vlom z izjavo, da so mu vlomilec odnesli 70.000 din. Orožniki so jeli preiskavati in so nazadnje odkrili posestnikovo početje. Franc K. jim je priznal, da je vlom le fingiral in v hiši sam vzel iz nekega kovčka 9000 din. Zaradi laži o vladu in varanja oblasti so ga izročili sodišču.

× V dravski banovini smo imeli po stanju 10. t. m. tele živalske kužne bolezni: svinjska kuga na 39 dvorcih, svinjska rdečica na 16, mehurčasti izpuščaji na 13, garje na 2 in šuštavec na 1 dvorec.

× V Kamniku izhaja zanimiv mesečnik »Slovenska knjiga«, ki stane za vse leto samo 40 dinarjev in prinaša toliko zanimivega in dobrega branja, da ne bi smel manjkati v nobeni hiši. Prihodnja dvojna številka 3-4 izide še pred 1. junijem. List našim čitateljem toplo priporočamo.

× Blizu Vopovelj je na banovinski cesti Kranj-Kamnik neki avto do smrti povozil Antona Ahčina, posestnika iz Vopovelj. Ahčin je

izpred svoje hiše stopil na cesto k vozniku Janezu Sodniku in se z njim pogovarjal. Pri tem ju je pa hotel prehiteti s precejšnjo brzino vozeči avtomobil, v katerem je bil poleg šoferja neki trgovec iz Beograda. V hipu, ko je šofer dal znak s hupo in se je voznik umaknil na desno, je Ahčin odskočil od voza na levo ravno pred avtomobil, ki ga je z odbijačem zadel v noge s tako silo, da je Ahčin v loku odletel na sprednji del avtomobila. Od tam je z glavo naprej vnovič padel pred avtomobil, ki ga je sedaj odbil na stran ceste, kjer je Ahčin obležal mrtev. Kdo je zakrivil nesrečo, bo skušalo ugotoviti sodišče.

× Beograjski gasilci so pred kratkim prejeli nove kroje in priprave za obrambo proti letalskim napadom v primeru vojne.

× V Zenici so kapaciteto tovarne od sedanjih 30.000 ton na leto zvišali na 80.000 ton. Zdaj so v obratu 4 Siemens-Martinove peči, zgradili bodo pa še peto, ki bo imela kapaciteto nad 30.000 ton.

× Za tranzit našega celuloznega lesa skozi bivšo Avstrijo v Nemčijo, Češkoslovaško in v Švico je v okviru jugoslovansko-avstrijske tarife izvedeno znižanje voznine, ki velja za tak les 1-05 m dolžine in do 24 cm premera. Znižanje velja od jugoslovansko-avstrijskih obmejnih postaj do nekdanje avstrijsko-nemške in avstrijsko-češkoslovaške meje, kakor tudi za tranzit po ozemlju bivše Avstrije v Švico.

× Na Križaju je na cesti blizu Colaričeve gostilne neki avto zavozil v voz posestnika Jožeta Stiha iz Broda, v katerega je bilo vpreženih par volov. Vola sta bila tako poškodovana, da so ju morali takoj pobiti, posestnika Stiha pa so močno ranjenega prepeljali v bolnišnico. Tudi avto je precej poškodovan.

× V Radvanju pri Mariboru bo tamkajšnja tovarna svile znatno povečala svoj obrat. Zgradili bodo nekaj novih poslopij in znatno zvišali število staveb.

× Na Fumcu pri Slivnici se je pri podiranju Mastnakove hiše smrtno ponesrečil 29letni delavec Jakob Križnik. Zrušil se je nanj strop in ga tako poškodoval, da je Križnik že med prevozom v bolnico umrl.

× V Skoplju je pred kratkim zjutraj živino-zdravnik Živko Gjorgjevič v vinjenem stanju na ulici ustrelil stražnika Blagoja Blagojeviča. Stražnik je hotel mirne goste braniti pred surovo objestnostjo bijanega živinozdravnika, a je moral svojo vestnost plačati z življenjem. Morilec so zaprli.

× V Toplicah pri Novem mestu se bo letos pričelo kopalniško zdravljenje vojnih invalidov v začetku julija. Prošnje je vlagati čim prej. Zadevna navodila in pojasnila prejmejo vojni invalidi v občinskih uradih, pri sreskih načelnstvih, mestnih poglavarstvih in pri VI. oddelku kraljevske uprave.

× V Novem Sadu so zaprli tri ženske in okoli 30 moških zaradi zavajanja mladoletnih deklic. Babure so med drugim tudi 12- do 14-letne šolarke prodajale starim nazuzdancem, večinoma premožnejšim ljudem.

× Pri Sv. Jakobu v Slov. goricah se je z vrelim mlekom oparila 2letna hčerkica viničarja Frana Volka. Kljub takojšnji zdravniški pomoči je otrok kmalu po nesreči zaradi hudih opeklin umrl.

× Na zadnji svinjski sejem v Ptujju je bilo prignanih 40 svinj in 33 prašičev, prodanih pa 20 svinj in 25 prašičev. Cene so bile: prašiči pršutarji 7-75 do 8 din, plemenske svinje 7-25 do 7-50 din za 1 kg žive teže. Pujski 6 do 12 tednov stari od 80 do 140 din za rep.

Sejmi

30. maja: v Cistercijskem samostanu v Stični, Tržišču, Vinici, Rajhenburgu, Velenju, Poljčanah, Dolnji Lendavi,
31. maja: v Boštanju, Kostanjevici, Mirni peči, Ormožu, Rakičanah, Dolnji Lendavi,
1. junija: v Ljubljani, Zerovnici, Krškem, Stari cerkvi pri Kočevju, Celju, Ptujju, Trbovljah, Sv. Lenartu pri Slov. Gradcu,
2. junija: v št. Rupertu, Vel. Laščah, Mokronogu, Motniku, Turnišču,
3. junija: v Mariboru,
4. junija: Na Stari gori obč. Podsreda, Brežicah, Trbovljah, Celju, Slov. Bistrici, Križevcih.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, vezbarjni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Veliko izbiro oblačilnega blaga po nizkih cenah priporoča domača manufakturna trgovina

Janko Češnik
LINGARJEVA 1

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47

Rač. poš. hran. št. 14.257

Brzjavni: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

NOVE VLOGE
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune